

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/91/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7222210781
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7222210781.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: W. V., N. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpená v konaní kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny K., dieťa rodičov: matka V. Z. V., N. XX.XX.XXXX, C. A. L. XXXX/X, XXX XX K., právne zastúpená: JUDr. Ján Slovinský, advokát, so sídlom Štefánikovo námestie 13, 052 01 Spišská Nová Ves, a otec W. V., N. XX.XX.XXXX, C. A. L.Á. XXXX/X, XXX XX K., právne zastúpený: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka, so sídlom Štúrova 20, 040 01 Košice, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Mestského súdu Košice, č.k. K2-19P/144/2022-465 zo dňa 27.07.2023, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka podala dňa 30.06.2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiada zmenu uznesenia Okresného súdu Košice II, sp. zn. 19P/144/2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8CoP/364/2022 zo dňa 23.01.2023. Navrhuje maloletú W. zveriť do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložiť platiť na výživu maloletej sumou 250,- Eur mesačne, vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k jej rukám. Návrh odôvodnila potrebou okamžitej zmeny výchovného prostredia u maloletej, v záujme ktorej nie je striedavá osobná starostlivosť.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„Návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami čl. 11 ods. 1, § 1, § 2 ods. 1, 2, § 360 ods. 1, 2, § 366 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“); § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 prvá veta, ods. 2, § 330 ods. 1, 2, § 331 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Skonštatoval, že Krajský súd Košice uznesením sp.zn. 8CoP/364/2022 zo dňa 23.01.2023 zveril mal. W. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, matka neosvedčila v čase jeho nariadenia ohrozenie maloletej. Odvolací súd konštatoval, že neexistujú žiadne skutočnosti odôvodňujúce obmedzenie styku otca s maloletým dieťaťom. Súd prvej inštancie rovnako v predmetnom prípade mal za to, že matka neosvedčila naliehavú potrebu zásahu do pomerov účastníkov neodkladným opatrením.

Uviedol, že pri výkone rodičovských práv a povinností majú obaja rodičia rovnoprávne postavenie a každému z rodičov musí byť umožnené tráviť s dieťaťom čas, počas ktorého má rodič právo výchovne pôsobiť na dieťa. Zároveň maloleté dieťa má právo na osobný kontakt s oboma rodičmi.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že matkou predložená správa z psychologického vyšetrenia označená ako psychologický posudok nie je vypracovaná znalcom zapísaným v zozname znalcov, na základe čoho správu nepovažoval za znalecký posudok v zmysle zákona. Okrem toho, psychologička vyšetřila maloletú len v interakcii s matkou, bez prítomnosti otca, súd tak považoval závery za nedostatočne zistené.

III. Odvolanie matky a vyjadrenie k odvolaniu

6. Proti rozhodnutiu súdu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka maloletej. Odvolanie právne odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g), h) CSP. Uviedla, že súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia preberá argumentáciu otca. Namietala, že zo psychologického posudku sa zistilo, že maloletá vykazuje znaky nezrelej osobnosti v disharmonickom vývine, ktorý je zjavne oneskorený a regresný a je ešte v štádiu fixácie na matku a odlúčenie môže mať pre budúcnosť maloletej vážne psychické následky v psychickej stabilite dieťaťa. Poukázala na ust. § 187 ods. 1 CSP. Matka považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za arbitrárne, keďže postavil práva rodiča nad najlepší záujem maloletej. Rešpektuje právo dieťaťa na styk s oboma rodičmi a aj napriek zvereniu maloletej do jej osobnej starostlivosti nedôjde k obmedzeniu styku otca s maloletou. Súd konštatuje, že vzťahy medzi rodičmi sú vážne narušené, čo je však v rozpore s judikatúrou súdov (rozsudok KS Banská Bystrica, sp. zn. 17CoP/4/2017, rozsudok KS v Trnave, sp. zn. 11CoP/164/2017). V odôvodnení rozhodnutia absolútne absentuje dôvod, pre ktorý sa konajúci súd odklonil od ustálenej judikatúry. Namietala, že súd nesprávne vec posúdil, pokiaľ uviedol, že obaja rodičia sú zamestnaní, avšak matka je na rodičovskej dovolenke, pričom rodičovský príspevok poberá len na základe dohody vynútenej otcom, aby mala z čoho platiť škôlku, privyrába si občasným vypracovaním posudkov do svojho zamestnania, avšak na riadny pracovný pomer môže nastúpiť až v N. 2023, kedy maloleté dieťa dovŕši X. rok veku. Príjem matky by ani riadnym nástupom matky do zamestnania, kedy by prišla o rodičovský príspevok, nedosahoval príjem otca, ktorý si ako elektrikár zarobí mesačne minimálne sumu 1.200,- Eur v čistom.

7. K odvolaniu matky sa vyjadril otec. Uviedol, že súd prvej inštancie len konštatoval, že uvedená listina nie je znaleckým posudkom, nie že by tento posudok ako dôkaz nepripustil. Posudok však nemôže objektívne vypovedať o vhodnosti či nevhodnosti striedavej starostlivosti o mal. W., keďže bol vyhotovený bez akejkoľvek interakcie s otcom. Relevantnosť záverov posudku spochybnil aj obsah správy kolízneho opatrovníka, ktorý opísal správanie mal. W. v čase vykonania pohovoru s otcom v priestoroch Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny tak, že pozitívne reagovala na otca. Poukázal na skutočnosť, že od posledného rozhodnutia o zverení maloletej do striedavej starostlivosti nedošlo k zhoršeniu komunikácie medzi rodičmi a na neexistenciu matkou tvrdenej judikatúry o tom, že zlá úroveň komunikácie medzi rodičmi je prekážkou, ktorá za každých okolností je kontraindikáciou striedavej starostlivosti. V tejto súvislosti poukázal otec na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 361/2016 z 3. augusta 2017. Poznamenal, že rodičovský príspevok nie je viazaný na to, či je rodič dieťaťa do 3 rokov veku na rodičovskej dovolenke alebo nie, rovnako tak nemá vplyv na výšku príjmu dosahovanej rodičom. Navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť.

8. Kolízny opatrovník sa nevyjadril k odvolaniu matky.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle ustanovenia § 387 CSP.

10. Po oboznámení sa s obsahom preskúmaného spisu a vyhodnotením odvolacích námietok je odvolací súd toho názoru, že napadnuté uznesenie je vo výroku o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vecne správne. Svoje rozhodnutie odôvodňuje nasledovne.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého dieťaťa je nevyhnutné upraviť bezodkladne; z tohto hľadiska je potrebné skúmať aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého dieťaťa bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Z uvedeného vyplýva, že pre splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutné osvedčenie vyššej miery intenzity narušenia záujmu maloletého dieťaťa na napĺňaní jeho všestranných potrieb (čo vyplýva práve z predpokladu nevyhnutnosti bezodkladného zásahu, aby tento záujem maloletého dieťaťa bol ochránený); z toho na druhej strane vyplýva, že pre splnenie podmienky nevyhnutnosti bezodkladnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa pôjde zrejme v praxi predovšetkým o skutočnosti, ktoré evidentne zasahujú do konkrétneho záujmu maloletého dieťaťa na napĺňaní jeho všestranných potrieb.

16. Je potrebné poznamenať, že nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) je dôvodné iba za situácie, ak je potrebné bezodkladne vyriešiť situáciu, v akej sa maloleté dieťa ocitlo (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I.ÚS 347/06).

17. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je zřejmé, že rodičia maloletej W. nežijú v spoločnej domácnosti. Vzájomná komunikácia medzi rodičmi je problematická. Maloletá W. je na základe uznesenia Krajského súdu Košice, sp. zn. 8CoP/364/2022 zo dňa 23.01.2023, zverená do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Prebieha konanie vo veci samej o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností .

18. Neodkladné opatrenie je svojou povahou rozhodnutím dočasnej povahy, predovšetkým za procesnej situácie podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v rámci prebiehajúceho konania vo veci samej. Konanie je charakteristické zúženým rozsahom dokazovania na tzv. osvedčovanie, pričom vyhovie návrhu je podmienené existujúcim ohrozením, resp. porušením najlepšieho záujmu mal. dieťaťa ako bolo už konštatované.

19. Zhrnúc odvolacie námietky matky, táto považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za neodôvodnené, za nesprávne vyhodnotenie ňou predloženej psychologickej správy o nevhodnosti výchovných prostredí. Má za to, že súd postavil záujem dieťaťa pod záujem otca. Súd sa nevyrovnal dôsledne s narušenými

vzťahmi medzi rodičmi, ktoré sú vážne narušené, napriek tomu súd považuje striedavú starostlivosť za dôvodnú.

20. K námietke matky vo vzťahu k arbitrárnemu súdnemu rozhodnutiu je potrebné uviesť, že súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne uviedol dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil, pričom sa zaoberal najdôležitejšími argumentmi, ktoré boli matkou tvrdené v podanom návrhu a prijal záver o odmietnutí týchto argumentov s odôvodnením, že nateraz nenašiel dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia a zásahu do nateraz jestvujúceho stavu, ktorý prebieha niekoľko mesiacov. Súd prvej inštancie odôvodňuje svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu s poukazom na skutočnosť, že striedavá starostlivosť o maloletú sa realizuje približne pol roka v rovnakých intervaloch a konštatoval vzájomné spory medzi rodičmi a ich neschopnosť riešiť tieto spory, ktoré prenášajú na maloletú, avšak na strane oboch rodičov konštatoval spôsobilosť zabezpečovať starostlivosť o maloletú a vhodnosť výchovných prostriedkov. Zároveň uviedol, že závery, ktoré sú v psychologickom posudku predložené matkou nevyhodnocoval. Svoje odôvodnenie jasne zdôvodnil v bode 27. napadnutého uznesenia, kedy konštatoval, že psychologička vyšetrila maloletú len v interakcii s matkou a bez prítomnosti otca. Práve z tohto dôvodu túto správu a závery z nej nateraz neprijal. Súd však mal za osvedčené zo správy kolízneho opatrovníka maloletej zo dňa 3.6.2023, že dieťa sa v spoločnosti otca cíti uvoľnené a zmena zverenia dieťaťa do starostlivosti iného z rodičov, alebo toho ktorého je závažnou okolnosťou a rozporuplné vyjadrenia by mali byť preukázané vo veci samej. Kolízny opatrovník doručil správu o výsledkoch nariadeného odborného poradenstva, pričom stretnutia prebiehali len individuálne, pretože matka cítila obavu pred spoločným stretnutím. Zároveň v správe kolízneho opatrovníka, bolo konštatované, že otec nepripúšťa inú možnosť iba striedavú starostlivosť a rodičia sa nedohodli.

21. Ak matka mienila neodkladným opatrením zmeniť výchovné prostredie maloletej, vyžadovalo sa od nej osvedčenie zmeny pomerov na strane maloletej a otca, ktorá je tak významného charakteru, že dôvodí nevyhnutný a bezodkladný zásah zo strany súdu, sledujúci predovšetkým ochranu najlepšieho záujmu maloletej.

22. Matka argumentuje ohrozením maloletej, ktoré malo prameniť z nejednotného režimu pri výchove maloletej, ktorej sa prejavil v tom, že maloletá je na matku naviazaná, potrebuje jej fyzický kontakt, má problém adaptovať sa na škôlku, odísť od matky, plače. Má obavy o psychický vývin maloletej, pretože striedavá starostlivosť zanecháva negatívny dopad na dieťať. Maloletá sa nedokáže adaptovať na časté zmeny prostredia. Predložila súdu psychologický posudok č. XX/XXXX zo dňa 27.6.2023, z ktorého vyplynulo, že maloletá vykazuje znaky nezrelej osobnosti, odlučovanie dieťaťa môže mať pre budúcnosť maloletej vážne psychické následky, psychike stabilite dieťaťa, ako aj v komplexnom psychosociálnom etablovaní sa na dieťa. Striedanie výchovných prostredí je nevyhovujúce až do obdobia, kedy sa maloletá nestabilizuje a nedokončí svoj vývin v etape patriacej jej veku. Matka má obavy o psychický vývin maloletej.

23. Je potrebné uzavrieť, že doposiaľ z vykonaného dokazovania a z vykonaného šetrenia sa zistilo, že pomery na strane maloletej a jej rodičov nie sú zmenené tak, aby bol ohrozený alebo narušený záujem maloletej vyžadujúci okamžitý zásah do jej pomerov. V osobnej starostlivosti otca ani matky neboli zistené nedostatky, ktoré by konštatovali ohrozovanie, či zanedbávanie riadnej osobnej starostlivosti o maloletú. V nadväznosti na uvedené a v rámci možnosti lehôt pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ani odvolací súd nezistil také skutočnosti, ktoré by dôvodili bezodkladne zasiahnuť do pomerov účastníkov konania osobitne a nie tak závažným spôsobom, akým je zmena výchovného prostredia maloletej W.E.. Možno uzavrieť nateraz, že oproti stavu, kedy bola nariadená neodkladná osobná starostlivosť o maloletú W., aby došlo k tak závažnej zmene, ktorá by preukazovala dôvody pre zmenu napadnutého rozhodnutia.

24. Odvolací súd k námietke matky týkajúcej sa rozporu rozhodnutia súdu prvej inštancie s judikatúrou poukázanou v odvolaní uvádza, že ani odvolací súd nenadobudol presvedčenie o takej vážnej miere konfliktného správania sa medzi rodičmi, ktorá by vyžadovala zmenu napadnutého rozhodnutia. Vo vzťahu k nevhodnej komunikácii k postojom oboch rodičov, ich nateraz neschopnosti dohodnúť sa je potrebné uviesť, že otázku vzájomnej komplikovanej komunikácie posúdi súd v konaní vo veci samej, kedy bude skúmať túto komunikáciu medzi rodičmi zároveň, ktorý z rodičov a ako pristupuje k druhému z rodičov, ako uznáva úlohu, dôležitosť toho druhého rodiča. Vyhodnotí otázky rozhodné pre posúdenie tej najlepšej osobnej starostlivosti, ktorá je v najlepšom záujme maloletej. Nateraz nebola zistená zmena

vo vzťahu ku komunikácii medzi rodičmi, ktorá by mohla byť aj podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom pre prijatie záveru o nevhodnosti striedavej starostlivosti. Postoje rodičov k forme striedavej starostlivosti sú zrejmé od začiatku konania, neboli zistené žiadne vážne dôvody, ktoré by zintenzívnili už existujúce nezhody a konflikt medzi rodičmi. Po výkone nariadenej striedavej osobnej starostlivosti súd bude vo veci samej skúmať, či tento spôsob usporiadania vzťahov je v najlepšom záujme mal. W., ako výkon striedavej osobnej starostlivosti prebiehal, ako rodičia spolu kooperovali, prípadne, ktorý z rodičov bránil spoločnej komunikácii, ak táto nebude prebiehať v rozsahu, ktorý vyžaduje striedavá osobná starostlivosť, a či tento dôvod nedostatočnej komunikácie bude mať relevantný dôvod. Je tomu tak preto, aby bolo možné vyhodnotiť, či nedostatočná komunikácia nie je iba účelová v snahe zahatiť zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Ak by rodičom chýbala ochota a vyspelosť v záujme mal. dcéry kooperovať, znižovalo by to ich predpoklady pre výkon starostlivosti o ňu. Odmietaním komunikácie s druhým rodičom v záležitostiach týkajúcich sa starostlivosti o mal. dieťa sa vystavuje rodič nebezpečenstvu, že súd posúdi striedavú starostlivosť ako nefunkčnú a potom prichádza do úvahy výlučná starostlivosť toho z rodičov, ktorý sa v tomto smere správa zodpovednejšie a je schopný druhého rodiča rešpektovať.

25. Odvolací súd apeluje na rodičov, aby sa pri výkone predbežne nariadenej striedavej osobnej starostlivosti snažili dohodnúť na výchovných princípoch, zachovávali podobné výchovné postupy a stereotypy, viac komunikovali o veciach týkajúcich sa mal. W. (pravdivo informovali, čo sa udialo v priebehu pobytu u jedného z nich), nesúťažili o jej lásku, a aby nenastal stav, že by o druhom rodičovi nehovorili vôbec.

26. Z uvedených dôvodov nepovažoval odvolací súd návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia za dôvodný a tento v celom jeho rozsahu zamietol. Neboli zistené dôvody pre zmenu nariadeného neodkladného opatrenia ani vo vzťahu k výživnému zo strany otca. Neodkladným opatrením sú upravené pomery len dočasne. Predmetné rozhodnutie nie je konečné, pretože na súde prvej inštancie prebieha konanie, v ktorom súd preskúma predpoklady pre zverenie maloletej do starostlivosti tohto-ktorého rodiča. Každopádne, rozhodnutie o neodkladnom opatrení vec samu neprejudikuje, nie je preto vylúčené, že v konečnom dôsledku dospeje súd aj k odlišnému záveru.

27. Schopnosť rodičov k vzájomnej kooperácii by mala vychádzať z ich intelektuálnej a kultúrnej úrovne.

28. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie, postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).